DOMSTOLENS BESLUT (femte avdelningen)
den 11 februari 2004 *

I mål C-180/03 P,

Benito Latino, före detta tjänsteman vid Europeiska gemenskapernas kommission, Sérignac-Peboudou (Frankrike), företrädd av J.R. Iturriaga-goitia Bassas och K. Delvolvé, avocats,

klagande,

angående överklagande av dom meddelad den 26 februari 2003 av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (första avdelningen) i mål T-145/01, Latino mot kommissionen (REGP 2003, s. I-A-59 och II-357), i vilket det förs talan om upphävande av denna dom,

i vilket den andra parten är:

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av J. Currall, i egenskap av ombud biträdd av J.-L. Fagnart, avocat,

svarande i första instans,

* Rättegångsspråk: franska.

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av C. Gulmann, avdelningsordförande, samt domarna S. von Bahr och R. Silva de Lapuerta (referent),

generaladvokat: M. Poiares Maduro,
justitiesekreterare: R. Grass,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

Beslut

1 Benito Latino har, genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 25 april 2003, med stöd av artikel 56 i domstolens stadga överklagat förstainstansrättens dom av den 26 februari 2003 i mål T-145/01, Latino mot kommissionen (REGP 2003, s. I-A-59 och II-357) (nedan kallad den överklagade domen), genom vilken förstainstansrätten dels ogiltigförklarade det beslut som fattades av Europeiska gemenskapernas kommission den 10 augusti 2000 om avslag på hans ansökan om att få sina artrosbesvär erkända som yrkessjukdom (nedan kallat det omtvistade beslutet) endast till den del han enligt beslutet skulle betala arvode och extra utgifter för den läkare som utsetts av honom till läkarkommittén och hälften av arvodet och extra utgifter för den tredje läkaren i denna kommitté, dels ogillade talan i övrigt.

Tillämpliga bestämmelser

2 I artikel 73.1 första stycket i tjänsteföreskrifterna för Europeiska gemenskapernas tjänstemän (nedan kallade tjänsteföreskrifterna) föreskrivs att en tjänsteman från den dag han tillträder tjänsten är försäkrad mot yrkessjukdomar och olycksfall enligt de regler som fastställts genom överenskommelse mellan gemenskapens institutioner.

3 Enligt artikel 73.2 b och c i tjänsteföreskrifterna är den förmån som utbetalas vid total bestående invaliditet utbetalning till tjänstemannen av ett engångsbelopp motsvarande åtta gånger hans årliga grundlön beräknad på månadslönerna under de 12 månader som föregått olycksfallet och, vid partiell bestående invaliditet, utbetalning av en del av denna ersättning, beräknad på grundval av den skala som är fastställd i de regler som anges i artikel 73.1.

4 I reglerna om olycksfallsförsäkring och yrkessjukdomsförsäkring för tjänstemän i Europeiska gemenskaperna (nedan kallade försäkringsreglerna) fastställs, i enlighet med artikel 73 i tjänsteföreskrifterna, de villkor enligt vilka en tjänsteman är försäkrad mot olycksfall och yrkessjukdom.

5 I artikel 3 i dessa regler föreskrivs följande:

"1. Som yrkessjukdomar skall anses de sjukdomar som anges i 'Europeisk förteckning över yrkessjukdomar', som bifogats kommissionens rekommendation av

den 22 maj 1990 och eventuella kompletteringar av denna, i den mån tjänstemannen vid sin tjänsteutövning i Europeiska gemenskaperna har varit utsatt för risken att ådra sig dessa sjukdomar.

2. Som yrkessjukdomar skall också anses varje sjukdom eller försämring av en redan befintlig sjukdom som inte återfinns i den förteckning som anges i punkt 1, om det är tillräckligt fastställt att den har sitt ursprung i tjänsteutövningen i gemenskaperna, eller hänger samman med denna."

6 Enligt artikel 17.1 första stycket i försäkringsreglerna skall en tjänsteman som på grund av yrkessjukdom begär att dessa regler skall tillämpas lämna en anmälan till förvaltningen vid den institution han tillhör inom rimlig tid efter sjukdomens början eller den dag den först diagnostiserades.

7 I artikel 17.2 första stycket i samma regler föreskrivs att förvaltningen skall inleda en undersökning för att samla in alla de fakta som medger att man kan fastställa den sjukliga förändringens art, dess yrkesursprung samt de förhållanden under vilka den uppkommit. Enligt artikel 17.2 tredje stycket skall den eller de läkare som utsetts av institutionen, efter att ha sett undersökningsrapporten, lägga fram sina slutsatser enligt artikel 19 i nämnda regler.

8 Enligt artikel 18 i försäkringsreglerna kan förvaltningen konsultera all nödvändig medicinsk expertis vid tillämpningen av dessa regler.

9 I artikel 19 i försäkringsreglerna föreskrivs att beslut om att erkänna att sjukdomen har yrkesursprung och fastställande av graden av bestående invaliditet skall fattas av tillsättningsmyndigheten enligt det förfarande som föreskrivs i artikel 21 i dessa regler på grundval av de slutsatser som utfärdats av den eller de läkare som utsetts av institutionerna och, om tjänstemannen kräver det, efter samråd med den medicinska kommitté som föreskrivs i artikel 23 i dessa regler.

10 I artikel 21 första stycket i försäkringsreglerna fastställs att tillsättningsmyndigheten, innan den fattar beslut med stöd av artikel 19, skall meddela tjänstemannen förslaget till beslut, åtföljt av slutsatserna från den eller de läkare som utsetts av institutionen. Enligt artikel 21 andra stycket kan tjänstemannen inom en tidsfrist på sextio dagar begära att läkarkommittén enligt nämnda artikel 23 avger sitt utlåtande.

11 Enligt artikel 23.1 första stycket i försäkringsreglerna skall läkarkommittén bestå av tre läkare varav den första är utsedd av tillsättningsmyndigheten, den andra av tjänstemannen och den tredje genom överenskommelse mellan de två läkare som utsetts. Enligt artikel 23.1 tredje stycket skall läkarkommittén när den har avslutat sitt arbete lägga fram sina slutsatser i en rapport riktad till tillsättningsmyndigheten och till den berörde tjänstemannen.

Bakgrund till tvisten

12 Bakgrunden till tvisten, såsom denna anges i den överklagade domen, kan sammanfattas enligt följande.

13 Benito Latino började att tjänstgöra vid Europeiska gemenskaperna år 1964.

14 Mellan åren 1990 och 1994, efter ett första läkarutlåtande avseende Benito Latinos artros-, hals- och ländkotsbesvär, utförde han sina arbetsuppgifter sittande och behövde inte transportera tunga laster.

15 Genom kommissionens beslut av den 7 juni 1994 beviljades Benito Latino från och med den 1 juli år 1994 en invaliditetspension enligt artikel 78 i tjänsteföreskrifterna.

16 Efter det att Benito Latino ansökt om erkännande av att den andningssjukdom som han drabbats av hade yrkesursprung, gjorde kommissionen en undersökning. Därefter angav läkaren Dalem, som hade utsetts av denna institution, att det inte verkade som att artrosbesvären hade något samband med en yrkessjukdom. På grundval av denna diagnos och professor Bartschs slutsatser beslutade kommissionen enligt ett förslag till beslut av den 9 februari 1996 att inte erkänna att nämnda artrosbesvär hade yrkesursprung.

17 Den 7 maj 1996 ingav Benito Latino en ny ansökan, som avsåg erkännande av att hans artrosbesvär hade yrkesursprung. Trots att kommissionen ansåg att dessa besvär redan hade varit föremål för den tidigare undersökningen, beslutade den att pröva denna ansökan, som bland annat avsåg att läkarkommittén skulle behandla lungbesvären och artrosbesvären separat.

18 Den nya läkarkommitté som utsetts för detta ändamål konstaterade att Banito Latino hade fått "degenerativa artrosbesvär" men att det "inte var

tillräckligt fastställt att denna sjukdom hade sitt ursprung i tjänsteutövningen i gemenskaperna eller hängde samman med denna". Mot bakgrund av dessa slutsatser fastställde kommissionen genom skrivelse av den 25 november 1998 sitt förslag till beslut av den 9 februari 1996 att inte anse att Benito Latinos artrosbesvär hade yrkesursprung.

19 Den 15 januari 1999 ingav Benito Latino ett klagomål mot detta beslut. Den 29 mars samma år, efter ett sammanträde med kommissionens "avdelningsövergripande arbetsgrupp" inlämnade han ett sammanfattande dokument.

20 Kommissionen biföll nämnda klagomål och inkallade på nytt läkarkommittén och gav den i uppdrag att upprätta en kompletterande, mer detaljerad rapport, särskilt avseende frågan huruvida Benito Latinos tjänsteutövning hade bidragit till artrosbesvärens uppkomst, utveckling, försämring eller påskyndande.

21 Läkarkommittén angav i sitt yttrande av den 18 april 2000 följande:

"På nuvarande stadium av medicinska kunskaper kan man inte anse att det är fastställt att denna polyartros har sitt ursprung eller har uppkommit i tjänsteutövningen i gemenskaperna eller hänger samman med denna. Det är inte heller fastställt att utövningen av nämnda tjänst har bidragit till Benito Latinos degenerativa sjukdoms uppkomst, utveckling, försämring eller påskyndande. Kravet på objektivitet medför att kommittén, även om det inte kan visas att yrkesverksamheten har påverkat den degenerativa sjukdomen, måste ange att detta inte heller kan uteslutas. Kommittén påpekar emellertid att den fråga som den skall besvara inte är om det är möjligt att yrkesverksamheten har haft denna påverkan, utan om det är fastställt. "

22 Genom skrivelse av den 10 augusti 2000 upplyste kommissionen Benito Latino om läkarkommitténs slutsatser och fastställde sitt förslag till beslut av den 9 februari 1996, vilket är det omtvistade beslutet. Den 10 november 2000 ingav Benito Latino ett klagomål mot detta beslut. Klagomålet avslogs inte genom något uttryckligt avslagsbeslut.

23 Genom ansökan, som inkom till förstainstansrättens kansli den 20 juni 2001, väckte Benito Latino talan mot det omtvistade beslutet.

Den överklagade domen

24 Till stöd för sin talan vid förstainstansrätten gjorde Benito Latino för det första gällande åsidosättande av artikel 73 i tjänsteföreskrifterna på grund av att läkarkommitténs utlåtande enligt klaganden är obegripligt och ologiskt. För det andra gjorde han gällande åsidosättande av denna artikel i tjänsteföreskrifterna, artikel 3.2 i försäkringsreglerna, omsorgsplikten och proportionalitetsprincipen på grund av att det har påstått vara omöjligt att vetenskapligt bevisa att artrosbesvären har yrkesursprung. För det tredje gjorde Benito Latino gällande att kommissionen har åsidosatt artikel 21 i nämnda regler.

25 Genom den överklagade domen ogiltigförklarade förstainstansrätten det omtvistade beslutet till den del Benito Latino enligt beslutet skulle betala arvode och extra utgifter för den läkare som utsetts av honom till läkarkommittén och hälften

av arvodet och extra utgifter för den tredje läkaren i kommittén, och ogillade talan i övrigt.

26 Förstainstansrätten fann enligt punkterna 47–67 i den överklagade domen att talan inte kunde vinna bifall på Benito Latinos första grund, nämligen åsidosättande av artikel 73 i tjänsteföreskrifterna, på grund av att läkarkommitténs utlåtande enligt Benito Latino är obegripligt och ologiskt. Förstainstansrätten ansåg att de på varandra följande utlåtandena från läkarkommittén var korrekta särskilt mot bakgrund av samtliga expertutlåtanden och de läkarrapporter avseende Benito Latino på vilka dessa läkarutlåtanden grundade sig och med hänsyn till svårigheten att fastställa orsaken till den sjukliga förändringen, eftersom det var fråga om en "multifaktoriell" sjukdom.

27 Vad beträffar Benito Latinos andra grund avseende åsidosättande av artikel 73 i tjänsteföreskrifterna och artikel 3.2 i försäkringsreglerna samt omsorgsplikten och proportionalitetsprincipen på grund av att det har påstått vara omöjligt att styrka att de ifrågavarande artrosbesvären har yrkesursprung, fann förstainstansrätten i punkterna 82–90 i den överklagade domen att Benito Latino, mot bakgrund av principen att det ankommer på honom att tillräckligt styrka att den sjukdom som han drabbats av har yrkesursprung, inte uppfyllt detta krav på bevisning.

28 Förstainstansrätten fann att talan inte heller kunde bifallas på Benito Latinos tredje grund avseende åsidosättande av artikel 21 i försäkringsreglerna. Förstainstansrätten ansåg nämligen att det under förfarandet vid kommissionen, redan då förslaget till beslut av den 9 februari 1996 antogs, hänvisades till artrosbesvär. Kommissionen kunde följaktligen underlåta att anta ett andra förslag till beslut efter Benito Latinos nya ansökan av den 7 maj 1996 utan att det stred mot denna bestämmelse.

Överklagandet

29 Benito Latino har i sitt överklagande yrkat att domstolen

— i första hand skall fastställa att överklagandet kan upptas till prövning och bifalla talan samt upphäva den andra punkten i domslutet i den överklagade domen,

— i andra hand ogiltigförklara det ifrågasatta beslutet, och

— under alla omständigheter besluta om rättegångskostnaderna i enlighet med tillämpliga bestämmelser i rättegångsreglerna.

30 Kommissionen har yrkat att domstolen skall

— fastställa att överklagandet inte kan upptas till prövning, eller under alla omständigheter ogilla det,

— i enlighet med artikel 122 i rättegångsreglerna fastställa att klaganden skall ersätta rättegångskostnaderna i deras helhet.

Grunder som har åberopats till stöd för överklagandet

31 Benito Latino har till stöd för sitt överklagande åberopat två grunder, nämligen att förstainstansrätten har underlåtit att tillämpa den allmänna rättsprincipen *semper in dubiis benigniora praeferenda sunt* (vid tvivel alltid den förmånligaste tolkningen) och att förstainstansrätten åsidosatt begränsningen av läkarkommittéernas behörighet.

32 Som första grund har Benito Latino gjort gällande att förstainstansrätten har underlåtit att undersöka huruvida den allmänna rättsprincipen *semper in dubiis benigniora praeferendasunt* skall tillämpas i förevarande mål. Han tolkar denna princip, som ingår i kejsare Justinianus lagsamling, som att den förmånligaste lösningen skall väljas i tveksamma fall, och nämner flera exempel ur bland annat den repressiva rätten, i vilka denna princip har beaktats. Han anser att principen skall anses utgöra en del av den moderna rättskulturen. Tillämpningen av nämnda allmänna rättsprincip innebär att det skall göras en extensiv tolkning av vissa bestämmelser i den sekundära gemenskapsrätten, bland annat artikel 3.2 i försäkringsreglerna.

33 Som andra grund har Benito Latino gjort gällande att förstainstansrätten i den överklagade domen även har underlåtit att pröva det påstådda åsidosättandet av begränsningen av läkarkommittéernas behörighet.

34 Den andra grunden innehåller två delar. Enligt grundens första del har Benito Latino gjort gällande att läkarkommittén efter sitt första utlåtande den 25 mars 1998 överskred sin behörighet. Enligt grundens andra del har han ifrågasatt opartiskheten hos vissa ledamöter i denna läkarkommitté.

Domstolens bedömning

35 Domstolen erinrar inledningsvis om att den enligt artikel 119 i domstolens rättegångsregler vid varje tidpunkt kan avvisa överklagandet genom motiverat beslut om det är uppenbart att överklagandet inte kan tas upp till prövning eller är uppenbart ogrundat.

Den första grunden

36 Vad beträffar den första grunden anser Benito Latino att den överklagade domen innebär ett åsidosättande av den allmänna rättsprincipen *semper in dubiis benigniora praeferenda sunt*, som enligt honom skall leda till bifall på hans ansökan om det är tveksamt huruvida sjukdomen har yrkesursprung.

37 En sådan extensiv tolkning av nämnda princip kan inte göras under några omständigheter.

38 För det första strider en sådan tolkning mot lydelsen av artikel 3.2 i försäkringsreglerna. Genom denna bestämmelse, som ingår i den positiva rätten och som därför står över den princip som Benito Latino har åberopat, uppställs en exakt begränsning av erkännandet av en sjukdoms yrkesursprung, genom att det avseende andra sjukdomar än de som ingår i förteckningen i bilagan till

kommissionens rekommendation 90/326/EEG av den 22 maj 1990 om antagandet av en europeisk förteckning över yrkessjukdomar (EGT L 160, s. 39), krävs att villkoret att "det är tillräckligt fastställt att den har sitt ursprung i tjänsteutövningen i gemenskaperna, eller hänger samman med denna" är uppfyllt. Nämnda bestämmelse hindrar en sådan extensiv tolkning som Benito Latino har gjort gällande, eftersom gemenskapslagstiftaren själv har begränsat omfattningen av presumtionen till förmån för den berörde tjänstemannen. Enligt dessa regler ankommer det på den senare att styrka att det föreligger ett orsakssamband mellan hans tjänsteutövning och sjukdomen. Den extensiva tolkning som förespråkas av Benito Latino skulle således innebära en omvändning av bevisbördan, som i princip ligger hos den som ansöker om försäkring enligt dessa regler.

39 För det andra erinrar domstolen om att artikel 3.2 i försäkringsreglerna syftar till att komplettera artikel 3.1. Sistnämnda bestämmelse innehåller en presumtion till förmån för tjänstemannen, avseende vissa sjukdomar som anges i den europeiska förteckningen över yrkessjukdomar i bilagan till rekommendation nr 90/326. I denna förteckning uppställs således en första begränsning för tillämpningen av den princip som har åberopats av Benito Latino och för en sådan extensiv tolkning av begreppet yrkessjukdom som har gjorts gällande. När en sjukdom inte finns med i denna förteckning, krävs för ett erkännande av sjukdomens yrkesursprung att det styrks ett orsakssamband mellan tjänsteutövningen och sjukdomen, och den behöriga administrativa myndigheten kan inte godkänna att en sådan sjukdom har yrkesmässig karaktär endast på grund av att det är tveksamt vilket ursprung sjukdomen har.

40 Det är således uppenbart att överklagandet inte kan vinna bifall på den första grunden.

Den andra grunden

41 Vad beträffar den andra grunden erinrar domstolen om att enligt artikel 118 i domstolens rättegångsregler jämförd med artikel 42.2 första stycket i samma regler får nya grunder inte åberopas under rättegången, såvida de inte föranleds av rättsliga och faktiska omständigheter som framkommit under förfarandet (beslut av den 28 juni 2001 i mål C-352/99 P, Eridania m.fl., REG 2001, s. I-5037, punkt 52).

42 Av domstolens fasta rättspraxis framgår att domstolen i ett mål om överklagande endast är behörig att pröva den lägre instansens rättsliga bedömning av de grunder som har behandlats vid den (beslutet i det ovannämnda målet Eridania m. fl. mot rådet, punkt 53, och dom av den 5 juni 2003 i mål C-121/01 P, O'Hannrachain mot parlamentet, REG 2003, s. I-5539, punkt 39).

43 De två delar av den andra grunden som Benito Latino har åberopat som stöd för sitt överklagande skall betraktas som nya grunder som har åberopats för första gången vid domstolen. Det är nämligen klarlagt att han vid förstainstansrätten varken har gjort gällande att läkarkommittén uttömt sin behörighet eller att denna var en "domstol" som inte uppfyllde det nödvändiga kravet på opartiskhet som gäller för varje domstol.

44 Av detta följer att nämnda grund, som inte angavs i ansökan vid förstainstansrätten, är en ny grund som har åberopats för första gången vid domstolen och som följaktligen inte kan upptas till prövning.

45 Överklagandet skall således i enlighet med artikel 119 i rättegångsreglerna ogillas, eftersom det är uppenbart att det, avseende den första grunden, är ogrundat och, avseende den andra grunden, inte kan upptas till prövning.

Rättegångskostnader

46 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 118 i samma rättegångsregler skall tillämpas i mål om överklagande, skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Benito Latino skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Benito Latino har tappat målet, skall han ersätta rättegångskostnaderna i denna instans.

På dessa grunder fattar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

följande beslut:

1) **Överklagandet ogillas.**

2) **Benito Latino skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Luxemburg den11 februari 2004.

R. Grass — C. Gulmann

Justitiesekreterare — Ordförande på femte avdelningen